

T : Ziemie polskie 1831 – 1846 - notatka

1. Ziemie polskie po Powstaniu Listopadowym

- a) zabór rosyjski – zniesiono niezależność Królestwa Polskiego i represjonowano ludność polską (zobacz skutki Powstania Listopadowego)
- b) zabór pruski – represje wobec Polaków, którzy brali udział w powstaniu; ograniczenie autonomii Wielkiego Księstwa Poznańskiego:
 - polskich urzędników zastąpiono urzędnikami pruskimi,
 - do urzędów, szkół i kościołów wprowadzono język niemiecki – stał się językiem urzędowym,
- c) zabór austriacki – ograniczono autonomię Wolnego Miasta Krakowa, do którego wprowadzono wojska austriackie.

2. Wielka Emigracja – tabela.

3. Kultura polska

- a) po Powstaniu Listopadowym polska kultura rozwijała się głównie na emigracji
- b) w Paryżu działało wielu Polaków:
 - poeci: Adam Mickiewicz, Juliusz Słowacki, Zygmunt Krasiński, Cyprian Kamil Norwid
 - kompozytorzy: Fryderyk Chopin
 - historycy: Joachim Lelewel, Maurycy Mochnacki
- c) na ziemiach polskich działali:
 - Aleksander Fredro – komediopisarz i poeta,
 - Józef Ignacy Kraszewski – pisarz, publicysta i historyk
 - Wincenty Pol – geograf i poeta

4. Konspiracja po Powstaniu Listopadowym

Na ziemiach polskich działali emisariusze organizacji emigracyjnych, którzy zakładali organizacje konspiracyjne, których celem było przygotowanie trójbaborowego powstania.

Nazwa organizacji	Obóz emigracji, który utworzył organizację	Opis
Zemsta Ludu	Komitet Narodowy Polski Joachima Lelewela	Zorganizowanie powstania. Wysłano Józefa Zaliwskiego , który miał zorganizować partyzantkę. Inicjatywa zakończyła się fiaskiem.
Związek Narodu Polskiego	Towarzystwo Demokratyczne Polskie	Zorganizowanie powstania we wszystkich trzech zaborach. Jednym z przywódców Edward Dembowski . Organizacja rozbita przez tajną policję – aresztowania w zaborze pruskim i rosyjskim.

5. Powstanie krakowskie 1846 r. i rabacja galicyjska

- a) emisariusze TDP przygotowywali powstanie, które miało wybuchnąć jednocześnie w trzech zaborach. Na jego dyktatora wyznaczono Ludwika Mierosławskiego. Przed wybuchem powstania aresztowano spiskowców w Poznaniu (Komitetu Poznańskiego) oraz Ludwika Mierosławskiego co wykluczyło zabór pruski z planowanego powstania. W Królestwie organizacją spiskową dowodził Bronisław Dąbrowski, który na wieść o aresztowaniach opuścił Królestwo. Powstańcy zaatakowali jedynie Siedlce, jednak atak się nie powiódł. W Galicji oddziały powstańcze zostały rozbite przez

chłopów podburzonych przez urzędników cesarskich. **18.02.1846 r.** wybuchło powstanie chłopskie zwane „**rabacją galicyjską**”, na czele której stanął **Jakub Szela**. Objęło głównie tarnowskie i sądeckie. Chłopi zniszczyli około 500 dworów i zamordowali ok. 1000 szlachty.

b) **W Krakowie** powstanie wybuchło zgodnie z planem **21/22.02.1846 r.** 22.02.1846 r. utworzono

Rząd Narodowy Rzeczypospolitej Polskiej. Członkowie:

- Ludwik Gorzkowski – Kraków
- Jan Tyssowski – Galicja
- Aleksander Grzegorzewski – Królestwo

c) Rząd Narodowy ogłosił Manifest do Narodu

- proklamowano wybuch powstania i utworzenie Rzeczypospolitej,
- ogłoszono zniesienie przywilejów stanowych i różnic społecznych
- likwidował pańszczyznę i czynsze,
- głosił oddanie chłopom ziemi na własność
- obiecywał bezrolnym chłopom ziemię na własność w zamian za udział w powstaniu

d) 24.02. Jan Tyssowski ogłosił się dyktatorem, a jego sekretarzem został Edward Dembowski („czerwony kasztelan”), który chciał pozyskać chłopów dla powstania.

27.02. – Edward Dembowski stanął na czele procesji, która miała przekonać chłopów za pomocą symboli religijnych. Procesja została ostrzelana przez Austriaków. Edward Dembowski zginął.

Jan Tyssowski oddał Kraków Austriakom **4.03.1846 r.** i przekroczył granicę pruską. Był to koniec **powstania**.

e) skutki powstania – 16.11.1846 r. zlikwidowano Wolne Miasto Kraków i wcielono do monarchii Habsburgów. Język niemiecki wprowadzono do szkół i urzędów.